

Nová kovárna

**1849,
nová kovárna**

Až do roku 1849 stála stará kovárna pod číslem 101 ve dvojm pořadí se dvorkem. Jedno pořadí, totiž co obydlí pro kováře, svět-nice, komora a chlív stálo tam, kde nyní stojí nový dům čp. 101. Druhé pořadí, tj. dílna kovářská s komorou, stála tam, kde nyní nová kovárna pod číslem 134 stojí.

Ve valné hromadě všech občanů stalo se usnešení, žádati u vyšších míst o povolení, by se odprodati smělo jedno pořadí s polovicí dvorku, stržené tak peníze aby se použily na stavbu nové kovárny. Žádost tato příznivého došla vyřízení u krajského úřadu. Na počátku roku 1849 odbývána byla při úřadě v Olešné draž-ba, při kteréž Josef Juna, kupec, tento domek s polovicí dvorku zakoupil v ceně 560 zl. Con. m. Nato byl po ukončení této dražby od představeného úředního správce Trojana k vyhotovení nástinu stavebního na kovárnu poukázán František Müller, stavitelský mi-str z Krušovic, kterýž také se na požádání do Kněževsi k měření místa a k dorozumění se s občany dostavil. Se stavbou započalo se dne 2. května 1849 a dokonána ještě toho roku.

Veškeré výlohy při stavbě té vykazují se v části 1291 zl. 53 kr. Con. m., kterážto část kryta byla následně: za odprodaný domek 560 zl., za starý šindel, došky a lepenici ze staré dílny 15 zl. 41 kr., z obecní kasy 175 zl., z přebytků při sypaném obilí 148 zl. 42 kr., příspěvky občanů dle rozvrhu 392 zl. 30 kr. C. m.

Stříkačka

**1851,
stříkačka**

Na zakročení třech rychtářů, totiž: kněževeského, lišanského a pavlíkovského, aby do těchto obcí zakoupeny byly velké stříkačky k hašení ohně, a sice z peněz obilních sýpek, svolal správce Trojan v Olešné veškeré rychtáře a z každé obce dva sousedy, aby společ-nou podali žádost ku krajskému úřadu. Vyřízení žádosti té stalo se takové: krajský úřad odpověděl, že není kapitál právě postači-telný, a že se jenom dvěma třetinami přispěti může, obce pak aby třetí díl ze svého zaplatily. Občané kněževeští, nahlížejíce potřebu nutnou, uvolili se k zapravení jedné třetiny kupní ceny a jiných menších výloh, a tak roku 1851 obdržela obec Kněževes stříkačku z dílny Karla Bellmanna, zvonaře v Praze, za úhrnečnou cenu 380 zl. C. m.

Roku 1852 stavěna silnice od Kněževsi k Rakovníku, totiž až ke kříži, jenž stojí na poli č. 81. Roku 1853 opět stavěn most na téže silnici, hned u vsi za domkem č. 115. Silnice ta a most stavěny jsou dle nástinu stavitelského mistra Jana Ullika z Rakovníka. Celý náklad na silnici tu platila obec sama.

**1852,
silnice**

Roku 1864 dostavěla se silnice od brány až na hranice k Rakovní-ku v délce 1750 sáhů.

**1858,
přelití zvonů**

Zvony

Roku 1858 dva zvony, Petr a Barbora, přelívány byly v Praze v dílně Karla Bellmanna, třetího dne měsíce dubna byly opět na věž dány. Větší, jenž váží 5 centů a 60 liber, má nápis: „Chrámů kněžovskému sloužím, k pobožnosti větší toužím, k chrámu Páně živé volám, mrtvým smutné zvuky dělám. K radosti i žalosti znějí hlasy z výsosti. Dvakrát ale dlouho hlas jsem ztratil, teprve Petr Froš mi hlas můj vrátil, proto jméno Petr jsem si zvolil, záduší když mě zase přelít svolil.

Přelit byl za času faráře P. Václava Nedvěda a toho času kaplana Frant. Vojáčka.

Opsáno v měsíci dubnu r. 1865.

**Faráři a kaplani
od roku 1772**

IV. Faráři a kaplani v Kněževsi od roku 1772

1. **Petr Froš**, farář od roku 1772 až do roku 1810. Při něm kaplani: **Petr Münderer**, 1800 – 1804, **Ant. Grab**, 1805 – 1807, **Jan Henica**, 1808 –

2. **František Třeský**

Poznámání: Fr. Třeský, jsa kaplanem v Krušovicích, učinil úmluvu s farářem P. Frošem, kterýž jemu kněževskou faru postoupil a sám do Krušovic na odpočinutí šel.

Farářem v Kněževsi od roku 1810 – 1831. Při něm kaplani: **Jan Henica**, až do 7. října 1810, **Ferdin. Keller**, 1810 – 1816, **Tomáš Kozler**, 1816 – 1818, **Václav Petrbok**, 1819 – 1825, **Vojtěch Hornof**, 1825 – 1828, **Josef Dík**, 1828 – 1832

Poznámání: Roku 1831 zemřel farář Třeský a pochován byl dne 11. února 1831. Administrátor na ten čas byl kaplan Josef Dík.

3. **František Pošta**, ustanoven za faráře 4. července 1831. Při něm kaplani: **Josef Dík**, až do 27. listopadu 1832, **Josef Malý**, 28. listop. 1832.

Poznámání: Farář F. Pošta zemřel dne 19. ledna 1835, fara ostala až do 3. června 1835 v administraci.

4. **Václav Gruber**, ustanoven za faráře dne 23. května roku 1835. Kaplani: **Josef Malý**, až do 16. května 1841, **Vojtěch Hněvkovský**.

5. **Václav Pokorný**, za faráře ustanoven 18. května 1846. Kaplani: **František Věšín**, dosazen 13. dubna, odtud do Krušovic r. 1851, **František Vojáček** z Milostína byl zde až do roku 1862, načež přišel za faráře do Olešné.

6. **Václav Nedvěd**, farář.

7. **Rudolf Homme**, dosazen sem roku 1861, když byl farář Nedvěd zemřel. Při něm kaplani: **Frant. Vojáček**, **Frant Zrúbek**, od. r. 1862.

V. Učitelové

**Učitelé
od roku 1800**

Roku 1800

Ferdinand Pejkar, zemřel dne 13. června 1807.

Roku 1808

Antonín Štika, byl zde až do roku 1814, načež se do města Slaného odebral a pak byl na odpočínutí, až asi okolo roku 1859 zemřel a pochován tamtéž.

Roku 1814

Provizorem: **Jan Konopásek**, po němž zvolen za učitele **Václav Čečrdle**, kterýž zde zemřel roku 1835, dne 19. ledna.

Roku 1835

Za provizora ustanoven **Jan Janota**, později pak za učitele zvolen. Vážen a milován od obyvatelů obce, zemřel v mladém věku dne 9. února 1840.

Provizor: **Pergler** z Nižboru. Hned po smrti Jana Janoty dosazen volbou občanů na uprázdněné místo **František Spal**, švagr neb. Janoty.

Poznámání: Podotknouti tuto sluší, že po smrti Václava Čečrdle neshoda se stala mezi občany při volbě nového učitele. Někteří přáli si Jana Janotu, jiní ale Františka Spala, takže z toho až pračky povstaly mezi občany. Zvolen pak byl J. Janota, avšak žel bohu, jen kratičkový čas zdárně pracoval při škole zdejší. Bojováno tu všelikou zbraní proti zvolení Fr. Spala, ano po vsi i píseň se v ten čas zpívala.

VI. Výkup desátku farního a jiných dávek obecních

**Výkup desátku
farního a jiných
dávek obecních**

Patentem císařským z dne 7. září 1848 robota a všechny desátky jsou vyzdviženy a zrušeny a ustanovená k tomu cíli komise vyvazovací řídila a ustanovovala náhrady za vyvazení.

Roku 1851 přišla řada na faru knězeveskou, i vyjednána byla mírná náhrada, obnášející ouhrnem 5 zl. 53 ½ kr. Conv. m. ročních úroků pro faru a 117 zl. 50 kr. Conv. m. jistiny, kteroužto mají povinní ve 20 letech do vyvazovacího fondu hotově zaplatiti.

Podobně měly i ostatní naturální dávky, ne sice z poddanosti, ale z nadání povstalé přestati, ač ne za mírnou náhradu, nýbrž výkupem, přičemž byly měřítkem ceny posledních deseti let. Sem náleželo sypané obilí faráři: 39 korců a 2 věrtele žita, též tolik ovsa, pak letníky, velikonoční dávky vajec, koláče o posvěcení chrámu, a konečně dávka 19 korců a 3 věrtele žita co příspěvek od obce na vydržování kaplana. Dne 10. května r. 1851 předvoláno představenstvo obce zároveň s farářem před okresní komisi do Rakovníka, kdež vyjednáno a ustanoven výkup ročních 333 zl. 57 kr. conv. M. úroků pro faráře, a jistiny výkupné 6 679 zl. con. m, což zemská komise v Praze za chybně počítané uznala a napрави-la, jak v pamětní knize farní poznamenáno je na straně 316, takže vypočítáno bylo 6 800 zl. C. m.

K vykoupení příspěvku na kaplana nechtěl farář svoliti a k zemské komisi do Prahy k druhé instanci cestou rekursu se obrátil, avšak odmrštěn byl. Roku 1851 odváděla se již jen jedna třetina v zrně, druhé dvě třetiny v peněžitém výkupu, takže na celolánika připadlo místo každoroční dávky pro faráře: 1 korec žita a 1 korec ovsa a 2 věrtele žita (co příspěvek na kaplana) výplaty 103 zl. 40 kr. C. m., kterážto částka k bernímu úřadu do Rakovníka odvésti se musela buď najednou aneb v poročních lhůtách.

Téhož roku vykoupeny byly také ostatní obecné dávky, totiž: činže z domků na obecních pozemcích stojících, jakož i činže z polí, pod jménem polí obecních (kteréžto pozemky však již při starém měření r. 1787 v dílcích k rustikálním usedlostem přiděleny byly); výkup ten připadl obecní pokladnici a musel v pěti letech býti vyplacen.

Také dávky ke kostelu sv. Jakuba byly vykoupeny, totiž: činže z místa, kde před časy stávala zádušní stodola, z místa, kde podnes stojí řeznická jatka náležící k čís. 24 (jak z privilegií vidno, směl v Kněževsi před časy jen rychtář řeznictví provozovati, takže onu jatku postaviti dal bývalý v Kněževsi rychtář jménem Franěk ku konci či snad již na začátku druhé polovice v předešlém století. Dále vykoupěna činže z místa, kde nyní stojí dům pod čís. 101, kterýžto dům vystavěn roku 1849 a kde dříve zahrádka bývala; pak roční osyp z rybníka při kostele a z některých domků. Také dávky, nimiž škola k výživě učitele nadána byla, měly býti vykoupeny, což se však v Kněževsi nestalo, neboť se vidělo, že by učitel tím zkrácen byl, načež komise po tuhém odporu předce svolila, by to při starém zůstalo.

Poznamenání: Byl to nerozumný čin tehdejšího zastupitelstva obce, že dávky školní k vykoupení nepřišly, neboť když nechtěli, aby učitel zkrácen byl, mohli mu peněžité dávky přirrhknouti (V. H.)

*Až potud sahají zápisky Jana Štisa.
Opsáno dne 6. května roku 1865. V. Hornof*